

Maria Jesus Izagirre Ibarra
Basauri, Bizkaia (-2017)

Aurkibidea

Biografia

Finagan jaio zen eta Atxikorren bizi zen, baserrian. Ama Finagakoa zuen eta aita Zollokoa. Senarra ere euskalduna zen, Zaratamokoa. Berak zioenez amaren euskara egiten du, aita normalean kanpoan egoten baitzen. Bere etxean leku askotako euskara entzuten da eta horrek badauka eragin apur bat bere hizkeran, Euskal Herrian zehar ere asko ibili izan zen. Grabazioan 65 urte inguru zituen.

Zintak

BSR-030

- **Proiektua:** Basauriko euskararen azterketa linguistikoa
- **Elkarrizketatzailea(k):** Arretxe, Jon
- **Data:** 1990-07-01

- **Iraupena:** 47 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Gisasola, Jaione
- **Emalea:** Arretxe, Jon

BSR-031

- **Proiektua:** Basauriko euskararen azterketa linguistikoa
- **Elkarrizketatzailea(k):** Arretxe, Jon
- **Data:** 1990-07-01
- **Iraupena:** 41 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Arretxe, Jon

BSR-102

- **Proiektua:** Basauriko euskararen azterketa linguistikoa
- **Elkarrizketatzailea(k):** Arretxe, Jon
- **Data:** 1992-08-12
- **Iraupena:** 48 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Gisasola, Jaione
- **Emalea:** Arretxe, Jon

BSR-103

- **Proiektua:** Basauriko euskararen azterketa linguistikoa
- **Elkarrizketatzailea(k):** Arretxe, Jon
- **Data:** 1992-08-12
- **Iraupena:** 47 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Arretxe, Jon

BSR-133

- **Proiektua:** Basauriko euskararen azterketa linguistikoa
- **Elkarrizketatzailea(k):** Arretxe, Jon
- **Data:** 1992-01-01
- **Iraupena:** 4 min
- **Euskarria:** DVD
- **Kodifikatzailea:** Agirrebeña, Aintzane
- **Emalea:** Arretxe, Jon

Pasarteak

1. Euskaraz egitearren denuntzia

- **Erref:** BSR-030/002
- **Iraupena:** 0:01:17. **Hasi:** 00:00:28. **Bukatu:** 00:01:45
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:

<p>Bilbotik bueltan izebarekin trenean euskaraz hitz egitearren denuntzia jarri zieten, gazteleraz egitera derrigortzeko. Maria Jesusek aita Zollokoa zuen eta ama Basaurikoa.</p>

Transkripzioa

- Beragaz etorri biher zien, Arrigorriagaraiñoko ta euskeraz etortearren arrantzalekaz berbaz, denuntzia in oskuen. Esan oskuen "a ver si no podíamos hablar en español".
- Hori gerra denboran ala?
- Ez, ez, ez. Ya... ba... gerra denboran nik eduki neuazan hamaika urte. Ba hori izengo zan en el año cuarenta o cuarenta y tantos.
- Ta nork in otsien ba denuntzia?
- Ba berak interbentorrak.
- A bai?
- Bai, ta nik bostegun pagako nauen jakitearren erdera, ta ezin berba in. Ta izikoari ez dakit zenbet [...].
- Ta izekoak ez zeuen jakin erderaz orduen?
- Ez, ez, ez. Ta hil da jakin barik zer dan erdera.
- Ta nongoa izin zan ba zure familia?
- Zollokoa aita, ama hemekoa, hemen bertakoa, Fiñagakoa.
- Fiñagakoa? Hor Izagirre baserrikoa?
- Bai.
- Ta zu zara... zu Izagirre zara, ezta?
- Bai. Izagirre Ibarra.
- Zelan dekozu... baserrixeko zelan deko ba zure aiten uzena?
- Izagirre. Es que neure... neriena da. Neriek in dotze bere izena ze neriena da baserrixeko. Izin zan amana, baia amak emon otson seme zaharrenari. Soltero dau, naugaz bizi da e, baie baserrixeko berie da.
- Bai bai.

2. Euskara desberdinak

- **Erref:** BSR-030/004
- **Iraupena:** 0:02:10. **Hasi:** 00:09:32. **Bukatu:** 00:11:42
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:

Maria Jesusek amaren euskara hitz egiten du eta aitak Zolloko euskara hitz egiten zuenean, desberdintasuna ikusten zuen txikitan.

3. Bilbon esnea saltzen

- **Erref:** BSR-030/005
- **Iraupena:** 0:02:23. **Hasi:** 00:11:42. **Bukatu:** 00:14:05
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Maria Jesusen amonak astoan edo zaldian esnea saltzen zuen Bilbon. Bere ama, ordea, autobusean joaten zen herritik. Astoa non uzten zuten azaltzen du. Zortzi urterekin hasi zen esnea saltzen eta garai horretan euskara ikastearren bikote bat baserrira lanera joan zela gogoratzen du.

4. Euskaraz hitz egitearren jo

- **Erref:** BSR-030/006
- **Iraupena:** 0:00:52. **Hasi:** 00:14:05. **Bukatu:** 00:14:57
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

<p>Maria Jesus zazpi urterekin hasi zen eskolan eta euskaraz egitearren jo egiten zuten. Orduan ikasi zuen gazteleraz hitz egiten.</p>

Transkripzioa

- Zuk erdera ikisi, zenbat urtegez ikisi zendun?
- Eskolara jun ta orduen. Ya... zazpi urtegez edo holan hasi nintzen. Ta jo iten osten irakasliek. Ta Karmentxu Sangroniz, Ángeles Aberastui, ta Enkarna Meñaka [...] honek izin zien mandamasak, eskolakuak. Ta horrek, destripatorropes "hay que aprender en castellano", ta ez dakit zer. Ta justo-justo.
- Ta orduen [...] ikisi ezta?
- Ta nire seme zaharrenak, be, sei urtegez joan zan eskolara erderaz ikisi barik. Ta Domingo maisua, horretaz akordaten zara? Ez zara akordaten ezta? Hor txaletan dauen lekuen hortxe bizi zan, planta bajaran. Ta hark zurrau-zurrau itten auen ez zauenak jakin erdera. Hori... oin dekoz hogeita hemeretzi urte seme zaharrak.

5. Inguruko herriekin desberdintasunak

- **Erref:** BSR-030/007
- **Iraupena:** 0:03:40. **Hasi:** 00:14:57. **Bukatu:** 00:18:37
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak
- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Gaitzizenak

Laburpena:

Maria Jesusen senarra Zaratamokoa zen. Euskaraz egiten zuen dena eta ez zuen desberdintasun handirik ikusten beraren eta senarraren hizkeren artean. Galdakaokoak harroak zirela kontatzen du. Garai bateko ezizenak aipatzen ditu.

6. Euskara asko etxean

- **Erref:** BSR-030/010

- **Iraupena:** 0:04:00. **Hasi:** 00:21:26. **Bukatu:** 00:25:26
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Maria Jesusek etxean Ondarroako eta Zornotzako suhiak ditu eta alabak euskara batua ikasi izan du, beraz, euskara nahasi bat egiten duela dio. Oraindik ere bere euskara mantentzen duela uste du. Auzoko jendeak seme-alabei gazteleraz erakutsi izan diete beti txikitatik, guraso biek euskaraz jakin arren.

7. Hika, zuka eta gurasoei berorika

- **Erref:** BSR-030/012
- **Iraupena:** 0:02:16. **Hasi:** 00:31:50. **Bukatu:** 00:34:06
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Berorika
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Maria Jesusen amak hika hitz egiten zuen, gurasoei berorika eta seme-alabei zuka hitz egiten zien. Berak gurasoei berorika egiten zien. Anai-arrebekin zuka egiten zuen. Lagunekin egin izan zuen gaztetan hika.</p>

8. Karta jokoan

- **Erref:** BSR-030/013
- **Iraupena:** 0:01:33. **Hasi:** 00:34:06. **Bukatu:** 00:35:39
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Jokoak

Laburpena:

Karta jokoan asko ibiltzen ziren Maria Jesusen inguruan. Briskan, musean eta tutean jolasten zuten. Mus txapelketak ere antolatu izan zituzten. Maria Jesusen osaba eta beste gizon bat bertsoan eta adar jotzen ibiltzen ziren.

9. Santa Ageda kantuan

- **Erref:** BSR-030/014
- **Iraupena:** 0:01:33. **Hasi:** 00:35:39. **Bukatu:** 00:37:12
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Santa Ageda

Laburpena:

Maria Jesusen osabak Santa Agedako bertsoak egiten zituen. Etxez-etxe

ibiltzen ziren filarmonikarekin kantuan eta borondatea jasotzen zuten; dirua edo jatekoa.

10. Aitona euskararen aldekoa

- **Erref:** BSR-102/003
- **Iraupena:** 0:00:12. **Hasi:** 00:06:57. **Bukatu:** 00:07:09
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Maria Jesusen aitona euskararen aldekoa zen, eta gaztelaniazko hitz bat entzundakoan madarikatzen hasten zen.

11. Garia ereiteari utzi

- **Erref:** BSR-102/005
- **Iraupena:** 0:00:18. **Hasi:** 00:22:05. **Bukatu:** 00:22:23
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Garia ereiteari utzi zioten Francok uztaren zati bat entregatu behar izana bertan behera utzi zuenean.

12. Euskararen gainbehera gerraren eraginez

- **Erref:** BSR-133/001
- **Iraupena:** 0:04:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:04:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:

Gerrak ekarri zuen euskararen transmisioan etena. Beraiek dena euskaraz egiten zuten eta ez zekiten gaztelaniaz. Baina gerra ostean debekatuta zegoen euskaraz egitea eta bere anai-arreba gazteenek ez zuten ikasi. Gainera, kanpoko jende asko etorri zen eta orduan hasi ei zen "nahastea".

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-04-06

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com